

“ไผ่” ไม้เศรษฐกิจ

ไผ่ เป็นพืชตระกูลหญ้าที่ปลูกและเติบโตได้ทุกสภาพดินทนต่อสภาพอากาศที่แปรปรวนในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ไผ่ มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกรจังหวัดชลบุรี

เป็นระยะเวลานาน เนื่องจากไผ่เป็นพืชอเนกประสงค์ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิ นำมาเป็นอาหารในครัวเรือน จัดทำเครื่องเรือนคุณภาพ (OTOP) เครื่องประดับ เครื่องมือต่าง ๆ จังหวัดชลบุรีมีความต้องการใช้ไผ่ค่อนข้างมาก และมีการใช้อย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยมีการนำมาใช้ประโยชน์หลัก ๆ ได้แก่ ใช้กระบอกไม้ไผ่ทำข้าวหลามหนองมน ใช้เป็นไม้กั้นคลื่นแนวชายฝั่งเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล ใช้เพื่อการประมง และเป็นวัตถุดิบสำหรับการจักสาน ไผ่จึงเป็นไม้เศรษฐกิจที่สำคัญตามความต้องการในการนำมาใช้ประโยชน์ แต่จังหวัดชลบุรีมีแหล่งผลิตไผ่น้อยมาก จึงต้องสั่งมาจากต่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีความเสี่ยงต่อการขาดแคลน หากมีการสนับสนุนขยายโอกาสปลูกสร้างสวนไผ่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดตามนโยบายการนำการผลิต โดยการวางแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ไผ่ให้เป็นรูปธรรม จะเป็นการสร้างโอกาสและรายได้ให้กับเกษตรกรของจังหวัดชลบุรี

กิจกรรมขับเคลื่อนตามแนวทาง BCG Value Chain

Bamboo BCG Value Chain ภาคการเกษตร				
(ไผ่เศรษฐกิจภาคตะวันออก) ภายใต้ ตลาดนำการผลิต				
	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง	Profit Sharing
Bio การสร้าง มูลค่า (Value Creation)	เกษตรอัจฉริยะ (SMART Farming) <ul style="list-style-type: none"> บริการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ตามความต้องการของตลาด การใช้พันธุ์ดีและที่เหมาะสมตรงเป้าหมาย/ตลาด เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเชิงธุรกิจ (ศูนย์เทคโนโลยีและธุรกิจไม้เศรษฐกิจ : ชุมชน, AIC, ผู้ให้บริการเกษตร, ผู้ประกอบการ, สถาบันการศึกษา ฯลฯ) การรวมกลุ่ม พันธมิตร เครือข่ายชุมชนธุรกิจไม้ ยกระดับคุณภาพ (Trust) <ul style="list-style-type: none"> มาตรฐานสินค้าเกษตร (กิ่งพันธุ์ ลำไม้ ใบไม้ หน่อไม้) ระบบตรวจสอบย้อนกลับ สร้างเรื่องราว (Story) อัตลักษณ์ให้กับสินค้าเกษตร 	การสร้างมูลค่าเพิ่มและยืดอายุการเก็บรักษา <ul style="list-style-type: none"> การแปรรูปขั้นต้น: ผ่านกระบวนการแปรรูปอย่างง่าย ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยกลุ่มเกษตรกร /วิสาหกิจชุมชน/ชุมชนธุรกิจไม้ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ขั้นต้น (ชา ตะเกียบ ผงไม้ สถาปัตยกรรมไม้ไม้ ผ้าอ้อมสีไม้) หาทางเลือกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ไม้ เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ช่วยลดโลกร้อน สร้างแบรนด์หรือตราสินค้า ออกแบบบรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์ โดยอาศัยเทคโนโลยีและแนวคิดสร้างสรรค์ มาตรฐานการผลิต (GMP อย. มพข.OTOP HACCP) 	สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ จากฐานชีวภาพ <ul style="list-style-type: none"> เชื่อมโยงแปรรูปขั้นสูง : ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในกระบวนการแปรรูป <ul style="list-style-type: none"> อุตสาหกรรมอาหาร - อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ - อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ - อุตสาหกรรมก่อสร้าง - อุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมชีวภาพ (เช่น ไบโอฟอสฟอริก ไบโอดีเซล) การตลาด <ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์ : ส่งเสริมการบริโภค สร้างความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ไม้ที่ผลิตจากทรัพยากรชีวภาพ <ul style="list-style-type: none"> จัดงานไม่ภาคตะวันออกโมเดลเศรษฐกิจใหม่ Eastern region's Bamboo BCG Business Model : ไม้เศรษฐกิจมูลค่าสูงของภาคตะวันออก (Eastern region's high-value bio-agricultural bamboo business) เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย : การค้าปลีก ร้านสะดวกซื้อ โมเดิร์นเทรด ตลาดออนไลน์ ร้านอาหารพรีเมียม Bamboo Catalog Gates (BCGs) 	เป้าหมาย <ul style="list-style-type: none"> GDP ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น เกษตรกรมีรายได้สูง อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน
	Circular (zero Waste or Waste to Value) <ul style="list-style-type: none"> การใช้ประโยชน์เต็มประสิทธิภาพ ยุติการเผา นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ อาหารสัตว์ (Food waste) เทคโนโลยี เก็บเกี่ยวที่ลดการสูญเสีย (Food / Non-Food loss) การรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกร เพื่อรวบรวมส่วนเหลือทางการเกษตร 	การใช้ประโยชน์เต็มประสิทธิภาพ <ul style="list-style-type: none"> นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น บรรจุภัณฑ์ไม้ แก้วน้ำ ที่ตั้งขวดไวน์ ซ้อน ถ่านไบโอชาร์ สารปรับสภาพดินจากถ่านไม้ ฯลฯ 	การเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม <ul style="list-style-type: none"> อุตสาหกรรมไฟฟ้าพลังงานชีวมวล การตลาด <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเลือกใช้วัสดุที่ทำจากธรรมชาติ นโยบายใช้พลังงานสะอาด ประหยัดพลังงาน ลดของเสีย 	
	Green (สมดุลและยั่งยืน) <ul style="list-style-type: none"> กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดกิจกรรมในกระบวนการผลิตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สวนไผ่ในเกษตรกรรมยั่งยืน การสร้างความยั่งยืนบนฐานทรัพยากรชีวภาพ สำรวจและรวบรวมพันธุ์พืชดี จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น/ชุมชน อนุรักษ์ พันธุ์สิ่งแวดลอมดินและน้ำและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างสมดุล การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงนิเวศ 	กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม <ul style="list-style-type: none"> การใช้พลังงานสะอาดในกระบวนการผลิต 	การเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม <ul style="list-style-type: none"> เชื่อมโยงท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (กิน อยู่(พัก) ดู(งาน)) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์ การตลาด <ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์การบริโภคสินค้าปลอดภัย / สินค้าสร้างสรรค์ /สร้างความมั่นใจและดึงดูดให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาตลาดโดยตรง (Farmer-Directed Market) และแบบ Pre-Order โดยเชื่อมโยงกับตลาดภายในพื้นที่ และขยายสู่ภายนอก เช่น ตลาดท่องเที่ยวชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการบอนด์เครดิต 	ที่มา : <ul style="list-style-type: none"> สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไม้เศรษฐกิจชุมชนจังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรี มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไม้เศรษฐกิจชุมชน และได้จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและธุรกิจไม้ชุมชนบ้านคลองปรัง ณ บ้านคลองปรัง ตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี มีเกษตรกรเป็นสมาชิกพันธุ์ไม้ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 60 ครัวเรือน พื้นที่ 2,000 - 3,000 ไร่ ผลผลิตต้นพันธุ์ประมาณ 500,000 - 1,000,000 ต้นต่อปี รายได้รวมประมาณ 24 ล้านบาท เฉลี่ย 400,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี มีพันธุ์ไม้ 30 ชนิด เช่น ไม้กิมซุง ไม้ปักกิ่ง ไม้เลียงหวาน ไม้เปาะ เป็นต้น จุดเด่นของศูนย์ฯ คือพันธุ์ไม้ มีกิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ ได้แก่ 1) ศูนย์เทคโนโลยีและธุรกิจไม้ชุมชน 2) ศูนย์กระจายมาตรฐานพันธุ์ไม้ 3) ชุมชน Stock พันธุ์ และ 4) ระบบขนส่งที่ควบคุมการสูญเสีย

ชุมชนตำบลเกษตรสุวรรณ มีศักยภาพการจัดการผลิตภัณฑ์คุณภาพ ได้แก่ 1) มีธุรกิจไม้เพื่อสร้างพันธุ์ไม้ภายใต้การจัดการกลุ่มและระดับครัวเรือน ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้หลักของครอบครัว 2) มีความพร้อมที่จะพัฒนาทุนวัฒนธรรม และผลิตภัณฑ์แหล่งความหลากหลายทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Green Zone Area) โดยใช้หลักการหัวใจความสำเร็จของธุรกิจไม้เชิงอุตสาหกรรม ได้แก่ ชุมชน (Community) พืชเศรษฐกิจ (Crops) เครือข่ายการจัดการ (Network) และความร่วมมือกับต่างประเทศ (Cooperation)

การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย

จังหวัดชลบุรี โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จัดกิจกรรมและสนับสนุนองค์ความรู้ในการพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไม้ และสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์วิจัยชุมชนพันธุ์ไม้เศรษฐกิจตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้การพัฒนาพันธุ์ไม้สายพันธุ์ต่าง ๆ รวมถึงนวัตกรรมในการแปรรูปไม้ทั้งในรูปแบบไม้ทั้งในรูปแบบเป็นอาหารและไม่เป็นอาหาร (Food & Non Food)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี

038-284204-5

www.opsmoac.go.th/chonburi

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี

saraban_cbi@opsmoac.go.th